

QUELQUES OBSERVATIONS D'ORDRE TECHNOLOGIQUE ET TYPOLOGIQUE SUR LES INDUSTRIES LITHIQUES DÉCOUVERTES À ATMAGEAUA TĂTĂRASCĂ (SOKOL, BULGARIE)

Roxana DOBRESCU

Institut d'Archéologie « Vasile Pârvan », Bucarest, e-mail : roxana_dobrescu@yahoo.fr

Keywords: knapped lithic industry, axes, Ravno chert, Kriva Reka chert, Moesian flint, Boian, Gumelnița, Southern Dobrudja

Abstract: The site of Atmageaua Tătărască in Southern Dobrudja has a long occupation sequence, spanning from Boian A, Gumelnița A1, Gumelnița A2, to Gumelnița B. With a few exceptions, the archaeological patterns were not recorded during the excavations. The lithic industry includes 976 pieces, for most of them (72.84%) issued from the level III – Gumelnița A1. After analysing the material from level III, several conclusions arise. At least part of the knapping process was carried out locally, viz. for large and medium-sized blades. This paper puts forward the hypothesis of the presence of a workshop involving specialized knappers for level III. Blade production is predominant, and at least two reduction sequences were identified. Two types of percussion are observed: direct percussion with hard hammer (predominant) and indirect percussion; conversely, pressure flaking technique is lacking. Tools amount to 36.56% of the assemblage and, supplemented by axes, up to 39.09%. Among the tools, the most numerous are burins (33.46%) and endscrapers (27.69%), followed by retouched blades (19.23%) and truncations (9.23%). Less represented tool groups are notches, sidescrapers, scaled pieces, retouched flakes, becs, as well as an arrow point. It is also worth mentioning composite tools (3.65%) and the reuse of old tools, which were re-shaped into new ones. The raw material is of high quality; it is also fairly homogenous, giving preference to the local Ravno (93.54%) and Kriva Reka type of Ludogorie chert, yellow-brown and grey Upper Cretaceous flint (Moesian flint), but also a dark blue chert possibly issued from the middle Prut valley.

Cuvinte-cheie: industrie litică cioplită, topoare, silex de tip Ravno, Kriva Reka și moesic, Boian, Gumelnița, Dobrogea de Sud

Rezumat: Situată în Dobrogea de Sud, așezarea de la Atmageaua Tătărască a cunoscut o lungă evoluție, fiind descoperite patru niveluri de locuire: Boian A, Gumelnița A1, Gumelnița A2, Gumelnița B. Cu rare excepții, contextele arheologice nu au fost documentate. Industria litică cioplită este reprezentată de 976 de piese, din care 72,84% aparțin nivelului III – Gumelnița A1. În urma analizării materialului litic din nivelul III s-au desprins mai multe concluzii. Astfel, cel puțin o parte din debitaj a fost realizat în așezare, această producție locală fiind valabilă pentru o parte a produselor laminare de dimensiuni medii și mari. Articolul avansează ipoteza existenței unui atelier de cioplitori specializați. Producția laminară este predominantă, fiind sesizate cel puțin două lanțuri operaționale. Au fost recunoscute cele două tipuri de percuție: directă dură (dominantă) și indirectă. Debitajul prin presiune nu pare a fi prezent. Unelele reprezintă 36,56% din ansamblul industriei litice, iar dacă luăm în considerare și topoarele, procentajul ajunge la 39,09%. Burinele și gratoarele sunt uneltele predominante: 33,46% și 27,69%. Ele sunt urmate de lamele retușate (19,23%) și trunchierile retușate (9,23%). În proporții mai reduse apar piese de tip encoches, racloare, piese esquillées, așchii retușate, piese de tip bec, un vâr de săgeată. De asemenea, remarcăm uneltele compozite, prezente în proporție de 3,65%. Interesantă este reluarea vechilor unelte în scopul confecționării unor noi. Materia primă nu este variată, fiind reprezentată de silicitele Ludgorie de tip Ravno (93,54%) și Kriva Reka, de silexul gălbui-maroniu și gri Cretacic superior (silexul Moesic), dar și de un silicolit de culoare albastru închisă. Materiile prime sunt de bună calitate. Ele sunt cu siguranță locale, cu excepția silicolitului albastru închis a cărui origine s-ar putea situa pe valea mijlocie a Prutului.

INTRODUCTION

Le tell d'Atmageaua Tătărască se situe en Dobroudja méridionale, dans un quadrilatère correspondant au territoire nord-est de la Bulgarie actuelle, mais qui à l'époque des fouilles archéologiques faisait partie de la Dobroudja roumaine. Découvert à la suite d'une recherche de terrain effectuée tout au long de la rive droite du Danube, entre les villes de Turtucaia et Silistra (Dragoman 2015, p. 8), il a été fouillé par Vladimir Dumitrescu et Dorin Popescu au cours des années 1929–1931, 1933 et 1935 (Fig. 1). Pour ces recherches aucun rapport n'a été publié, les seules informations à notre disposition se réduisant aux articles publiés par V. Dumitrescu en 1934 et 1937. Les archives de V. Dumitrescu concernant les recherches dans le tell

d'Atmageaua Tătărască se composent de deux manuscrits, l'un sur les fouilles effectuées et l'autre sur la céramique (Dragoman 2015, p. 8).

En ce qui concerne les niveaux archéologiques, nous avons pris en compte la description stratigraphique du dernier article de V. Dumitrescu (1937) : niveau I – Boian A, niveau II – Gumelnița A1, niveau III – Gumelnița A2, niveau IV – Gumelnița B.

À de rares exceptions près, les contextes archéologiques n'ont pas été documentés, la stratigraphie ayant constitué l'objectif central des recherches (Dragoman 2015, p. 10). Quant à l'industrie lithique, elle totalise 976 pièces, dont 72,84% appartiennent au troisième niveau, les autres s'avérant plus pauvres (Fig. 2).